

InfoMigjorn

Butlletí digital
sobre llengua
catalana

Núm. 1.357

2 de gener del 2018

SUMARI

Renovació de la subscripció a InfoMigjorn 2018

- 1 Josep Lacreu ▶ Ja vénen els Reixos
- 2 Antoni Llull Martí ▶ Els Reis Mags, màgics o, simplement, “els Reis”?
- 3 Albert Branchadell ▶ “No hi ha llengua europea amb la vitalitat del català”
- 4 Albert Pla Nualart ▶ “Tot el que han vingut provocant”
- 5 Magí Camps ▶ Sopars de duro
- 6 Teresa Tort ▶ Reguerall
- 7 David Paloma ▶ Llengua i pàtria
- 8 Bel Zaballa ▶ Joan Coromines: l'insurrecte cultural, a cop de lletra
- 9 Pau Vidal ▶ El catanyol es cura
- 10 Treballs de Sociolingüística Catalana ▶ Sumari del número 27: La transmissió lingüística intergeneracional
- 11 Enllaços

Bon any 2018!

[Sumaris de tots els butlletins publicats el 2017](#)

InfoMigjorn és un butlletí setmanal que recull informacions d'actualitat sobre llengua catalana.

ISSN 2462-7003 Elaborat i distribuït per la Xarxa de Mots

Subscripcions: <http://migjorn.cat/alta.php> Adreça de contacte: infomigjorn@migjorn.cat   @InfoMigjorn

Renovació de la subscripció a InfoMigjorn 2018

Els subscriptors que feu el pagament anual a través de PayPal o d'una domiciliació, no cal que us preocupeu per res: si no hi ha una ordre en sentit contrari, els càrrecs a PayPal es renoven automàticament al cap d'un any d'haver fet el darrer pagament i els rebuts per les subscripcions del 2018 es començaran a girar a partir del mes de **març**. En tot cas, abans de fer aquests càrrecs rebreu un missatge amb un recordatori.

Els subscriptors que renoveu mitjançant transferència (al Banc de Sabadell o la Caixa), rebreu un missatge amb un recordatori quan faci l'any de la subscripció. Teniu l'opció de tornar a fer una nova transferència, però per poc que pugueu us agrairem que feu el pagament a través d'una domiciliació: així no us heu de preocupar de fer la transferència (ni nosaltres d'anar-vos-ho recordant...) ni tindreu cap comissió del banc per l'operació. L'única dada que ens cal és l'IBAN del vostre compte (que podeu enviar a infomigjorn@migjorn.cat). En cap cas passarem un rebut sense que abans rebeu un avís en què us recordem l'import de la subscripció (20 euros anuals) i la data aproximada en què se us carregarà aquest import. La majoria de rebuts es passen durant el mes de març, excepte el d'aquelles subscripcions que es van formalitzar en altres moments de l'any.

En aquest enllaç trobareu les diverses modalitats de pagament de la subscripció: <http://www.migjorn.cat/okalta.html>

Gràcies pel vostre suport!

Les subscripcions col·lectives o institucionals són 50 euros, amb dret a rebre el butlletí en cinc adreces. Demaneu-ne informació a infomigjorn@migjorn.cat

D'acord amb la legislació sobre protecció de dades, en subscriure-us hem incorporat les vostres dades al nostre arxiu. Teniu dret a sol·licitar l'accés a les vostres dades, modificar-les o cancel·lar-les escrivint a infomigjorn@migjorn.cat.

1 Ja vénen els Reixos

Josep Lacreu

Blog *Pren la paraula*, 09/01/2017

<http://red.levante-emv.com/joseplacreu/2017/01/09/ja-venen-els-reixos/>

*Ja vénen els Reixos per la costereta,
i al xiquet li porten una pandereta.
Ja vénen els Reixos per dalt de la bassa,
i al xiquet li porten una carabassa.*

La filologia, en el seu sentit primigeni, significava 'amor per les paraules'. Com a disciplina científica, la filologia moderna s'ha centrat en l'estudi dels textos escrits per a comprendre i recompondre el sentit de les paraules, saber com s'han forjat i inferir el significat amb què s'han utilitzat al llarg del temps. I és amb este esperit filològic que em propose resseguir la història de la paraula *rei*, per a saber com, quan i per què va sorgir la forma de plural *reixos*, una forma anòmala en relació amb altres paraules d'estructura semblant, com *lleï* o *remeï* per exemple; però entenguem bé que *anomalía* no vol dir en la terminologia lingüística *incorrecció*, sinó simplement que no s'ajusta a la normalitat.

Comencem, per tant, per bussejar en els orígens. La paraula *rei* prové de la forma llatina *rex*, que en acusatiu presentava la forma *regis*, la qual donà lloc paral·lelament a la variant *reig*, que actualment perviu fossilitzada com a cognom; la forma femenina d'esta variant, *regina*, encara manté una certa vitalitat en l'àmbit festiu. El significat originari de la paraula *rei* era 'el que regix, el que governa'. En l'època de l'Imperi romà, efectivament, el *rei* era el cap d'un poble integrat en el mateix imperi; posteriorment, durant l'Edat Mitjana, amb la configuració de la societat en estaments, la paraula *rei* s'associà a un títol nobiliari que designava el senyor feudal que tenia jurisdicció sobre un territori anomenat *regne*.

En les primeres manifestacions escrites de la nostra llengua, la paraula *rei* molt sovint apareix grafiada amb *i* grega: «iiii bèsties nostres les quals eren anades portar moles als molins del senyor rey en Alcoy», *Llibre de la Cort del Justícia d'Alcoi* (1263). De la forma de plural regular *reis*, en tenim constància en 1296, dins del *Llibre d'establiments i ordenacions de la ciutat de València*: «que per lur clemència e pietat vullen donar victòria als alts reys de Castella e de Portugal».

La primera documentació que tenim de la forma de plural irregular *reixos* és molt moderna: apareix concretament en un article publicat l'any 1919 en el setmanari valencià *La Comèdia Llevantina*, i associada a la tradició folklòrica de celebració de la festa de l'Epifania: «Es la nit de reixos. / La mare, despèrta, / cuida molt alèrta / del fill, qu'en foscor / postrat en la cuna / per grave dolència, / busca en insistència / remey pa el dolor». És segur que l'ús oral de *reixos* devia ser molt anterior, però la tradició escrita d'aquell període presenta nombroses mancances. Però, en qualsevol cas, per als propòsits d'este article, té una importància relativa. No important tant el *quan* sinó el *perquè* s'ha creat. I en eixe sentit és especialment interessant destacar el comentari que fa Josep Giner sobre la forma *reixos* en un article titulat «Formació del plural en valencià», publicat l'any 1935 en la revista *La Boatella*: «el plural de *rei* és *reixos*». No aporta molta més informació però és contundent. Es limita a constatar l'ús real. També pot ser rellevant deixar constància de l'ús que en féu Carles Salvador en el llibre *Les festes de Benassal*, publicat l'any 1952: «Al lluny apareix un llaurador que retorna del bancal; al darrere, arramat, el seguix un matxo: —Els “Reixos”! Els “Reixos”!—, ha dit algú en vore'l, i tots, com a esperitats, s'han posat a córrer en direcció del vianant». Tant Josep Giner com Carles Salvador —cal dir-ho— eren uns bons coneixedors de la llengua.

El cas evident és que en la tradició folklòrica valenciana s'ha consolidat la denominació de *reixos* per a designar els personatges que, segons la tradició litúrgica, anaren a Betlem a adorar Jesús quan va nàixer. I així és com apareix reflectit en la nadala que hem reproduït al començament d'este article. Les altres denominacions amb què s'han designat estos personatges —els Reis Mags, els Reis Màgics o els Reis d'Orient— als valencians ens resulten un puntet artificioses. Arriba un moment en què, a força de repetir-ho, tot es fa relativament normal, és clar. Però la tradició popular està clarament associada a la forma *reixos*. I una festa popular no hauria de ser rebatejada amb un nom postís. Quedaria adulterada. Els escrúpols filològics respecte a la forma *reixos* són francament inconsistents. La funció de la filologia és explicar com s'ha format este plural a partir de *rei*, no condemnar el que diuen la immensa majoria dels valencians perquè es desvia de la norma general de formar el plural.

La transformació de *reis* a *reixos* s'explica per la necessitat de reforçar la forma de plural per a evitar que la *-s* final quedara enfosquida o emmudida en determinats contextos fònics; l'afegiment de la terminació *-os* servia per a garantir l'explicitació de la marca de plural, desfent qualsevol equívoc. El contacte de la *-s* alveolar amb la *i* precedent féu que es palatalitzara, tal com passa en pràcticament totes les paraules acabades en vocal + *-ixos*. És possible, a més, que

esta tendència quedara reforçada per la reminiscència subjacent de l'antiga forma *reig*. I, siga pel que siga, així és com es diu. És una formació genuïna, exempta de la influència de cap altra llengua.

D'altra banda, la forma *reixos* no sols és pròpia dels valencians. Per a una gran part dels catalans també és la denominació habitual. Així és, efectivament, com són coneguts estos personatges tant a Lleida com a Andorra, i així queda de manifest en els articles «Els nostres Reixos», publicat en Lleida.com (05-01-2015), o en «Una Cavalcada on qui arriba són els Reixos», publicat en el diari Ara Andorra (5-01-2016). El portal Optimot de consultes lingüístiques de la Generalitat de Catalunya ([fitxa 7508/3](#)) reconeix que la forma *reixos* «és pròpia dels parlars occidentals».

¿I per què hauria de ser un problema per als valencians? Cal afrontar els fets lingüístics amb sensibilitat i respecte, sense condemnar innecessàriament formes lingüístiques genuïnes ni crear injustificadament la falsa idea que els parlants s'expressen incorrectament. Eixa no és la via adequada per a reforçar l'autoestima lingüística dels valencians.

Vegeu també l'entrada [Reixos](#) al blog *Agafada al vol*, de Teresa Tort (11/01/2014).

2 Els Reis Mags, màgics o, simplement, “els Reis”?

Antoni Lluï Martí

Prent el demble a les paraules. Defensa de la llengua, etimologia, història, curiositats (Palma: Documenta Balear, 2009)

Quan jo era al·lot, a aquells misteriosos personatges que segons l'Evangeli de Sant Mateu anaren a Betlem a adorar el Bon Jesús ningú a Manacor els deia «Reis Mags» ni «Reis Màgics», sinó, simplement, «Els Reis». Després, amb la castellanització impulsada pel règim franquista i incrementada pels moderns mitjans de comunicació començarem a dir-los «els Reis *Magos*», però la denominació tradicional a Mallorca i altres terres de parla catalana era, si es volia especificar més, «els Reis d'Orient». Però, eren realment reis aquests mags?

La Bíblia Vulgata diu que *Magi ab Oriente venerunt* (Mateu, 2, 1), «uns mags vinguts d'orient» en la traducció dels monjos de Montserrat, però enlloc, al sagrat text, diu que fossin reis. Els mags, o màgics, no eren en aquell temps persones que practicaven el que posteriorment fou conegut per *màgia*, sinó que

a Pèrsia i altres països d'aquell entorn geogràfic era el nom que es donava a homes honorables i savis, generalment rics i poderosos, entesos en astrologia i altres ciències del seu temps. Durant l'edat mitjana, la gent, en general, no tenia cap noció de geografia i no coneixia el nom de més regnats que aquells amb els quals es mantenien relacions directes, i la gent, tant al nostre país com a altres, començà a atribuir a aquells personatges la dignitat reial: *os Reis Magos* els diuen a Portugal, *les Rois Mages* a França, *Die Heilige Drei Könige* 'els tres Sants Reis', a Alemanya, mentre que a Anglaterra solen esser anomenats *the Wise Men* 'els homes savis'.

Els noms d'aquests «reis» o «savis» o «mags» no són citats als llibres sagrats, i ens han arribat a través de narracions evangèliques apòcrifes conegudes a partir del segle IV. Sobre la significació dels seus noms, sembla que les opinions més fiables són que *Melcior* és un nom semític compost pels mots *melk* 'rei', i *ur* 'llum', i es podria interpretar com a 'rei de la llum'; Gaspar podria provenir del persa *Kansbar* 'tresorer', i *Baltasar* pot esser el mateix nom fenici, una mica transformat, que dugué el darrer rei de Babilònia, *Belshazzar*, que pot esser interpretat com a 'que Déu protegeixi el rei'. Però en tot això no hi ha res segur.

3 “No hi ha llengua europea amb la vitalitat del català”

Albert Branchadell entrevistat per **Núria Navarro**

El Periódico de Catalunya, 04/11/2017

<http://www.elperiodico.cat/ca/mes-periodico/20171104/albert-branchadell-no-hi-ha-cap-llengua-europea-amb-la-vitalitat-del-catala-6384010>

Albert Branchadell, filòleg i degà de la Facultat de Traducció i Interpretació de la UAB, és un científic de la llengua catalana. Això significa que procura mostrar-la despullada, sense les vestidures ideològiques dels apocalíptics i dels satisfets. I resulta que, malgrat els atropellaments i els abusos del passat i el present i la incertesa del futur, segueix bategant. En part, admet, per la iniciativa inaugurada per El Periódico el 1997 de fer-la servir, juntament amb el castellà, com a vehicle de comunicació.

¿De què es queixaria el català si pogués fer-ho?

Es queixaria perquè no el deixen sortir del territori. Quan va a Madrid, li diuen: «Tu aquí no serveixes, torna a casa teva». També es queixaria perquè el maltracten aquí: «Has de venir amb la teva cosina castellana i et farem cas». I fins i

tot potser se sent maltractat per usuaris que no tenen prou formació. Del que no es pot queixar és de mala salut, ni d'estar en fase terminal.

Els filòlegs August Rafanell i Albert Rossich pronosticaven la mort del català al llibre *El futur de la llengua catalana*.

Venien a dir que la llengua estava millor en els pitjors moments del franquisme que no pas a finals del segle XX. Sostenien que, a causa de la immigració, el català havia vist reduïda la seva base demogràfica i que arribaria un moment en què es deixaria de transmetre entre generacions.

No hi està d'acord.

No. Passa el contrari. Hi ha famílies d'origen castellanoparlant que decideixen adoptar el català com a llengua familiar. En el context de les llengües regionals minoritàries, el català és una llengua extraordinàriament forta. No existeix cap llengua europea que presenti els símptomes de vitalitat que presenta el català. És cert que no té la solidesa demogràfica que tenen el francès o l'italià, però, fins i tot admetent això, té la vida molt ben assegurada.

500.000 articles de Viquipèdia, el compte de Twitter del Barça més consultat és el català... ¿En són la prova?

Tècnicament, el català és una llengua regional minoritària. Si acceptem això, és amb molta diferència la primera en la classificació, per nombre de parlants, estatus polític i difusió en mitjans de comunicació. Però jo considero que és una mica injust posar el català en la mateixa lliga que el basc, el gallec, el bretó o el cors. Molts especialistes proposen ubicar-lo en el paquet de les llengües mitjanes europees, competint a la lliga de l'eslovè, el finlandès, el suec o el danès.

¿En aquesta classificació com queda?

En una posició mitjana. I és possible que el català estigui més bé que el finlandès, perquè a Finlàndia hi ha molts municipis que són bilingües finlandès-suec. La conclusió és que gaudeix del millor estat de salut en 20 anys, i tot indica que es mantindrà o anirà a més.

¿Quina part de mèrit d'aquesta vitalitat té la premsa en català?

En té. Abans de l'aparició d'*El Periódico* en català, només existien l'*Avui* i alguns diaris locals. Actualment tenim al quiosc les edicions en català d'*El Periódico* i dels imitadors de *La Vanguardia*, i ha sortit l'*Ara*.

No es talli. Faci un judici sumari a l'edició catalana d'*El Periódico*.

Es pot argumentar que està pensada en castellà i traduïda al català, però les tecnologies i la bona feina dels professionals aconseguixen que el català del diari sigui molt digne.

L'equip de Ricard Fité estarà satisfet. ¿Hi ha errors comuns en les edicions en català?

Els errors que veig com a lingüista són perdonables. La història ha donat la raó als que apostaven per un català més obert de mires com a llengua en els mitjans de comunicació. I aquest diari va ser el primer a fer-ho.

¿L'última barbaritat que li ha regirat l'estómac?

Tendeixo a oblidar-les. Suposo que alguna combinació pronominal. Els pronoms són molt traïdors.

¿Cinc anys de procés han afectat la llengua?

El millor del procés és que la llengua ha quedat en un segon terme. No s'ha polititzat. El mateix Oriol Junqueras va publicar en aquest diari un article en què venia a dir: «Tranquils, si som independents el castellà no perdrà el seu estatus».

A part d'això, ¿l'homo fabra veu prometedora el moment polític?

Estem davant un desafiament que no s'havia produït mai, el que no sé valorar són les implicacions que pot tenir per a la llengua.

Aventuri una hipòtesi.

Un canvi de règim polític podria resultar beneficiós. I no em refereixo necessàriament a la independència, puc referir-me a un Estat federal a l'estil belga o canadenc. Però, com que soc escèptic per naturalesa, no tinc grans esperances en el futur immediat. Partim d'una realitat complexa que no canviarem ni tan sols amb la independència.

¿On resideix la complexitat?

En l'estructura social. La llengua majoritària de Catalunya és el castellà.

Que en prengui nota el ministre Méndez de Vigo.

El català predomina en l'àmbit de l'Administració autonòmica i local, i en mitjans de comunicació autonòmics. Però no passa el mateix en els del consum, la justícia i la policia (excepte Mossos i policia local).

La Carta Europea de les Llengües Regionals diu que el parlant d'una llengua minoritària pot determinar la llengua d'un procés judicial.

I és una carta subscripta per l'Estat espanyol. Però els jutges i magistrats no tenen cap obligació de conèixer les llengües oficials de les comunitats en les quals treballen i els ciutadans acostumen a desistir.

¿Per tant?

A això em refereixo quan parlo de complexitat. És una cosa que no es canvia d'una legislatura a l'altra. És qüestió de generacions. En conseqüència, no és

realista creure que un canvi sobtat de règim polític alteraria l'estatu quo lingüístic.

«La independència no dona força a una llengua», diu vostè.

El que dic és que no és conseqüència necessària que la llengua surti enfortida amb la independència. Un exemple és el d'Ucraïna. Es va independitzar el 1991 i l'ucraïnès no ha superat la situació que tenia en l'època soviètica. Al país existeix avui una gran controvèrsia perquè el Parlament acaba d'aprovar una llei que pretén convertir l'ucraïnès en llengua vehicular a les escoles que, fins al moment, ensenyaven en rus, hongarès o romanès. Competir per l'hegemonia demostra la seva debilitat.

Ampliem el paisatge. Agafi el llapis vermell i corregeixi el que consideri oportú.

A mi m'agradaria que s'abordessin els àmbits on al català li costa implantar-se. Un, que és molt important perquè toca la vida de les persones, és el del consum, l'oci, el mercat. Jo no soc partidari de les quotes i les multes, que des de la segona Llei de Normalització no han tingut èxit, però hi ha d'haver un mecanisme que permeti poder llegir els prospectes dels medicaments en català, per exemple. El català també està infrarepresentat al cine i els videojocs.

Doni una pista per esmenar-ho.

Qüestió de temps, perseverança i convicció dels usuaris. *El Periódico* va arribar a la conclusió que es fes una versió en català perquè es va detectar un interès del públic a consumir premsa en català. Però no hem avançat gaire perquè no hi ha una demanda social identificada.

No hi ha clam per veure *Blade Runner 2049* en català, vaja.

Hi ha un sector majoritari que no sent aquesta necessitat. En canvi, la tecnologia facilita eleccions lingüístiques que abans eren molt complicades. Telefonia mòbil, ordinadors i caixers ja venen amb el català incorporat.

Després hi ha l'educació. ¿Què diu als que asseguren que l'escola catalana adoctrina?

Intentar rebatre aquesta qüestió és donar crèdit a l'afirmació. M'acullo al dret a no contestar.

Desfogui's, professor.

Potser sí que hem insistit massa en la tècnica de la immersió i menys en l'ensenyament plurilingüe. Catalunya va apostar per un model lingüístic escolar en què català és la llengua predominant, cosa que va rebre l'aval del Tribunal Constitucional en una sentència del 1994. Aquella sentència marcava un límit:

la no exclusió del castellà com a llengua docent. I no em refereixo a l'assignatura de castellà, que sí que s'imparteix (el ministre d'Exteriors hauria de, no sé si dimitir, però sí retractar-se del seu gravíssim error).

¿A què es refereix?

Un gestor lingüísticament més flexible hauria dit: «El català serà el centre de gravetat, i donarem un cert joc al castellà». S'havia previst que, almenys, una matèria fos impartida en castellà i no sempre és així.

És discrecional.

No es pot negar que hi ha un contrast entre el gran entusiasme amb què hem acollit l'anglès com a llengua vehicular i les reticències en la introducció del castellà. En un món interconnectat, on el castellà és una llengua planetària, el més raonable hauria sigut l'ensenyament trilingüe.

És fàcil intuir que no tots els lingüistes hi deuen estar d'acord.

Hi ha hagut fins i tot interpel·lacions parlamentàries que han demanat que el català fos declarat única llengua vehicular del sistema educatiu. Un sistema educatiu així, aquí i a la Xina popular, no té sentit.

El grup Koiné va proposar eliminar la «llengua invasora» de la nova república catalana.

I la comunitat científica va reaccionar. El gran problema educatiu de Catalunya no és el català ni el castellà, és l'anglès i les segones llengües estrangeres. Renunciar a un aspecte que Europa reclama no és culpa de Madrid, és mala organització. Reconèixer que ets una comunitat petita en un món global i que hi ha llengües que són necessàries o interessants és un factor de civilització.

Un altre factor podria ser interessar-se per les llengües que es parlen a Catalunya. L'urdú, l'amazic, el xinès, el rus...

Sí. Així com proposo als col·legis espanyols oferir un crèdit variable sobre la diversitat lingüística de l'Estat, les escoles catalanes podrien tenir una cosa semblant sobre les llengües d'ús en el territori. Hi ha una relació directa entre el reconeixement de la diversitat lingüística i la qualitat democràtica. Dues llengües millor que una. Tres, encara millor.

¿Quantes en parla vostè?

Parlo alemany, anglès i rus, a part del francès, que vaig començar a estudiar a l'escola. En italià i portuguès em puc entendre. Però no soc un exemple de políglot.

No està malament.

Jo soc un pluralista convençut i en el cas de les llengües, soc partidari del plurilingüisme. Europa ho és. No hi ha cap regió del món tan petita com Europa que concentri tanta diversitat lingüística. La nostra missió no és construir una altra comunitat política monolingüe, sinó mostrar-nos al món com un exemple de convivència entre llengües i de reconeixement de la diversitat.

¿La llengua configura el tarannà dels seus parlants?

Sí.

¿Com són els catalans?

La cultura catalana sempre ha donat un gran valor a la paraula. Té a veure amb el nostre passat romà, parlamentari i amb les corts del segle XIII al XVIII, en les quals tot s'havia de pactar entre els estaments i el rei. Això va donar com a resultat el pactisme. I no es pot pactar si no som capaços de comunicar-nos i arribar a acords. Una singularitat catalana és la disposició a parlar. Parlem-ne és un tot i no estar d'acord val la pena donar una oportunitat a la paraula.

S'ha vist que no funciona com a clau mestra.

Possiblement tenim un interlocutor que té una tradició històrica menys basada en el pacte i més en l'autoritat.

¿Ho creu així?

La tradició política hispànica és menys procliu a la transacció que la catalana. El més interessant de la guerra de Successió és el xoc entre dues cultures polítiques, no entre realisme i federalisme, cosa discutible, sinó entre l'autoritarisme i una forma de fer basada en el consens. Els ciutadans que resistien, fins a l'últim moment es reunien i parlaven i votaven.

En resum, ¿quin escenari és l'òptim per a la llengua?

Qualsevol en què es donessin dues condicions. Una, que Catalunya tingués plena sobirania per dissenyar la seva política lingüística. I dues, que el marc estatal fos sensible a la diversitat lingüística en un grau més elevat que l'actual. Això és compatible amb un escenari d'independència com amb un estat federal plurilingüe. A Suïssa, el francès és una llengua minoritària, però no corre cap perill. La causa sobiranista pot tenir la seva justificació, però no es pot utilitzar l'argument que és l'única via de salvació del català.

Vegeu també [Primmirats, imaginatius i ultraràpids](#) (el minut a minut dels correctors d'*El Periódico*); [Passió per la llengua](#), de Núria Bolaño; [Mala salut de ferro](#), de Carme Escalles, sobre l'ús social del català, i [Filòlegs, els guardians de la llengua](#), d'Anton Rosa, a l'especial 20 anys d'*El Periódico* en català (04/11/2017).

4 “Tot el que han vingut provocant”

Albert Pla Nualart

Ara, 28/10/2017

https://llegim.ara.cat/opinio/que-han-vingut-provocant_0_1895810459.html

La frase del títol, sentida ahir a García Albiol, conté una perífrasi, *venir + gerundi*, que fa uns anys era estranya al català i ara sentim cada cop més. Es tracta d'un calc del castellà no acceptat normativament que expressa una acció duradora, constant (o reiterada) i persistent. No s'ha de confondre amb “(Els) han vingut provocant” quan *venir* té el sentit de desplaçament físic. En aquest segon cas no hi ha pròpiament una perífrasi, i la frase és correcta i genuïna.

¿Com expressa el català la perífrasi *venir + gerundi*? L'Optimot ens dona tres opcions: 1) sense perífrasi (“Tot el que han provocat”), 2) amb *estar + gerundi* (“Tot el que han estat provocant”) i 3) amb *anar + gerundi* : (“Tot el que han anat provocant”). Encara que l'opció 1 equivalgui a renunciar al matís, el fet que 2 i 3 expressin sovint matisos diferents (que no és gens fàcil concretar) fan d'1 l'opció més recomanable.

Així és com ho veu la nova gramàtica de l'IEC (GIEC), que com a correcció de “Fa anys que venim reivindicant...” ens proposa (p. 954) “Fa anys que reivindicquem...” No ens hauria de sorprendre: no tots els matisos que pot expressar una llengua són prou rellevants perquè hagin de tenir un equivalent simètric en les altres llengües.

Pel que fa a la perífrasi *estar + gerundi*, la GIEC és bastant menys restrictiva (p. 953) que bona part dels actuals llibres d'estil. Es limita a dir que s'utilitza per indicar que una acció està en curs (“No el molestis, que està treballant”), per focalitzar en la seva duració (“Vam estar parlant tres hores”) o per remarcar-ne el caràcter repetitiu (“Últimament ho està preguntant massa”). Això no li impedeix prevenir contra un ús gratuït –i per tant abusiu– que mimetitzava l'anglès i ja ha fet forat en castellà (“No sé a què t'estàs referint”).

I pel que fa a la perífrasi *venir a + infinitiu*, que suscitava certs dubtes, ara la GIEC l'admet (p. 956) sense reserves tant en un sentit culminatiu (“Aquest llibre ve a omplir un buit”, “Això és el que vinc a dir”) com aproximatiu (“Ve a costar el doble”).

Vegeu també, del mateix autor i en el mateix mitjà, [Canvis ortològics de la nova gramàtica](#) (07/10/2017), [El tràfic de persones i el de mercaderies](#) (18/11/2017) i [Els deu candidats a neologisme del 2017](#) (02/12/2017).

5 Sopars de duro

Magí Camps @MagiCamps

La Vanguardia, 16/10/2017

<http://www.lavanguardia.com/vida/20171016/432112003193/sopars-de-duro.html>

Ara que es parla de la fortalesa de l'euro i de la debilitat de la lliura esterlina arran del Brexit, es fa evident que no hi ha ningú que regali duros a quatre pessetes. Per poc que algú només sàpiga les quatre regles, ja veu clar que no surten els comptes. El duro va ser una moneda molt popular i va donar peu a una bona fraseologia. Així, n'hi va haver uns fets a Sevilla amb un aliatge de plata de menor valor que els d'ús corrent, i que van acabar sent sinònim de falsedat: "Ets més fals que un duro sevillano", amb aquesta última vocal ben marcada per ressaltar encara més la falsedat.

També hi havia els *sopars de duro*, quan amb un duro la gent es podia entaular en un bon restaurant i fer un àpat de bigotis. El cas és que aquesta expressió es va capgirar i ara es fa servir quan algú fa el fatxenda i explica mentides exagerades: "No siguis garrofa i no expliquis sopars de duro". No fa gaires anys que van desaparèixer els duros, però en fa molts que van deixar de tenir un valor alt.

Amb la pesseta també tenim expressions més o menys vives, com "mirar la pesseta", quan algú s'ho rumia molt abans de gastar res. Amb el mateix sentit també s'havia dit "mirar el centimet", que avui, amb l'euro, tornaria a funcionar. O "canviar la pesseta" o "canviar la pela", que es fa servir amb el sentit de vomitar.

Abans dels duros i les pessetes hi va haver els rals (quatre rals eren una pesseta), que també va donar peu a expressions populars, com ara "no té un ral" si volem dir que algú no té diners; o "no val un ral", si una cosa és de poc valor. En castellà, "no vale una perra chica", en referència a les *perras chicas* i a les *perras gordas* (10 cèntims i 5 cèntims de pesseta, encunyades al segle XIX amb un lleó mal forjat que semblava més aviat un gos).

Les monedes desaparegudes perviuen en expressions fossilitzades, record d'una altra època. Però avui mana l'euro, tot i que la moneda europea no acaba de trobar el seu lloc en el llenguatge popular, potser perquè és una divisa internacional. En català, encara hi ha molts parlants dels dialectes orientals que ni tan sols n'han adaptat la pronúncia i ho diuen a la castellana, acabat amb *o*, en lloc de la *u* àtona que hi correspon: /èuru/.

La paraula més popular que he sentit són els *euracos* (“m’ha costat vint eura-cos”), perquè les altres denominacions argòtiques que circulen ja es feien servir, amb valors diferents, amb les pessetes i els duros: vint moniatos, vint pàfies, vint bitllets, vint papers, vint cuques...

Les expressions no són com els bolets, que a tot arreu se’n fan quan plou. La fraseologia vol temps i arrelament popular. I els euros no acaben d’agafar.

Vegeu, del mateix autor i en el mateix mitjà, [Vergonyós!](#) (23/10/2017). I també [Magí Camps, nou membre de l'Institut d'Estudis Catalans](#) (16/12/2017)

6 Reguerall

Teresa Tort @teresa_tort

Blog *Agafada al vol*, 07/11/2017

<https://blocs.mesvilaweb.cat/tort/?p=269787>

Les idees han de tindre una aparença física. Per a intercanviar el que pensem necessitem el suport tangible de les lletres o dels sons que es combinen en paraules, estàtiques i recordables. En canvi, en algunes circumstàncies, els significats es mostren volubles.

Una cadira és una cadira; de tantes formes i aparences com calga, però tots convenim que, impertorbablement, serveix per a seure. Ara bé, no sempre el sentit o sentits que contenen els mots són tan nítids. De vegades, tenim una idea vaga del que expressa un vocable encara que estiga inclòs en el nostre repertori habitual.

Avui he agafat el bisturí per a disseccionar la paraula *reguerall*, que sempre m’apareix seguida de la preposició *de*: *un reguerall d’aigua* o *un reguerall de sang*, posem per cas. El [DIEC2](#) la recull i la remet a *regueró*, que significa solc o canal. Com que aquesta definició no lliga del tot amb el significat que li he sentit atorgar al meu voltant, m’asseguro que en un altre diccionari no continga algun matís relacionat amb quantitat. No és el cas. En totes les obres consultades, ens remet a la idea de lloc per on discorre un líquid.

No obstant això, faig una llisteta de paraules que comparteixen el sufix *-all* per a comprovar si totes expressen una idea semblant i, de seguida, m’adono que no. D’una banda, trobem *fregall* i altres amb doble forma com ara *agafall* / *aga-*

fador, aturall / aturador, eixugall / eixugador... en les quals aquest sufix fa d'indicador d'instrument. D'altra banda, n'hi ha unes quantes en què el sufix sembla que aporta la idea de quantitat: *escombrall* (allò que s'arreplega escombrant); *degotall* (sobreeiximent d'aigua); *espurnall* (raig d'espurnes); *escumall* (porció d'escuma).

Vist que el mateix sufix *-all* ens pot expressar matisos diferents, concloc que en el *reguerall* del meu catàleg hi ha latent una accepció inèdita als diccionaris; com a porció d'aigua o de líquid que circula en forma de reguer. Per tant, els diccionaris de referència que han fixat aquesta formació de tres síl·labes per a la posteritat no han recollit tot el potencial que semànticament és capaç d'expressar.

Finalment, remenar tant amunt i avall em fa adornar-me que aquesta accepció particular de reguerall correspon a la de *reguera*. Així, doncs, en el meu dialecte, una mateixa forma ens remetria a dos sentits: al de regueró i al de [reguera](#).

Segur que llegir-ne exemples en textos literaris d'autors ebrencs ens ajudarà a veure'n la diferència. Com a sinònim de regueró o canal, n'hem trobat una referència en *Terres de l'Ebre* de Sebastià Juan Arbó:⁽¹⁾

Veieren les basses de pedra vessant per totes bandes l'aigua transparent, que s'escorria en regueralls muntanya avall.

Com a expressió de quantitat, n'hem localitzat una mostra en la prosa de Miquel Esteve:⁽²⁾

De seguida va començar un reguerall de visites procedents de tota la ciutat.

Que les formes tangibles de les paraules ens amaguen sentits que s'escapen al rastreig dels fabricadors de diccionaris ens confirma que la llengua és com l'aigua, que s'esmuny incontenible per totes les fissures.

(1) Exemple extret del [Corpus Textual Informatitzat de la Llengua Catalana](#) (IEC)

(2) Exemple contingut a la novel·la *La fi dels secrets*, de [Miquel Esteve](#). Ediciones B, 2015.

7 Llengua i pàtria

David Paloma

El Punt Avui Cultura, 19/11/2017

<http://www.elpuntavui.cat/cultura/article/19-cultura/1272796-llengua-i-patria.html>

No és una opinió: els grans lingüistes catalans (morts) van demostrar en vida que l'estudi de la llengua comportava un amor incondicional a la pàtria. A vegades aquesta determinació els exigia fer accions de coratge evident, palpable, que els grans lingüistes catalans d'ara, vius, no fan ni morts.

Arran de la publicació de [Llengua i pàtria](#), de Joan Coromines, el lector pot descobrir a través d'una colla de discursos, articles, cartes... com el lingüista barceloní va encarnar "l'exemple obstinat de servei a la pàtria". A costa de perdre honors.

De tots els exemples que presenta el llibre, que en són molts, només en destaco un: la carta que Joan Coromines va escriure al rei d'Espanya, aleshores Joan Carles I, el 13 de setembre de 1982. "Gràcies per la distinció [... però] la decisió ha estat presa per una iniciativa governamental i jo no puc acceptar, i retorno, un premi enviat per un govern que redueix al mínim els drets de la meua pàtria, esquarterada en províncies [...] i subvenciona els petits grups que ataquen la unitat del català". El 1982 Coromines no era un desconegut.

Les excursions de Coromines també demostren que no les movia el lleure. Amb la pujada al poder de Primo de Rivera, el gran romanista va entendre que "allò acabaria malament i [que] arribaria un dia en què ens hauríem de tirar a la muntanya". Per això el lingüista va fer i transcriure gairebé cinc-centes excursions en trenta-un anys (1923-1954). El motiu era filològic? No. El motiu era polític, de compromís autèntic amb la pàtria. "Francesc Macià sabia l'objecte a què eren destinades aquelles excursions".

També Pompeu Fabra va abocar-se a la llengua i al país. I, per exemple, es va exposar al perill de ser detingut quan el 26 de novembre de 1947 es va plantar a Andorra la Vella per fer el testament en català.

També són famoses les paraules de Joan Solà va adreçar als diputats i a les diputades del Parlament de Catalunya l'1 de juliol del 2009. "Aquest poble no pot ni vol suportar ni un minut més de sentir-se subordinat o escarnit per cap altre. [...] Aquesta llengua no pot ni vol sentir-se ni un minut més inferior a cap altra."

En començar l'article m'he referit als grans lingüistes catalans d'avui en dia. Són grans i en són més dels que hi havia fa un segle (però ara duen uns altres noms més tècnics: dialectòlegs, lexicògrafs, morfòlegs...). Aquests signen manifestos quan no s'hi juguen res, o no els signen per si les companyies no els agraden. S'estan sovint darrere els textos, esperant que uns altres defensin la democràcia... i la pàtria. I no lideren res. Parlo dels grans lingüistes vius, dels de primera línia, que, drets com un pal, s'arrauleixen com verms per signar els projectes que envien al ministeri (espanyol). A la recerca de diners, no tenen vergonya de fer constar el servilisme en cada publicació. Savis de paper. Són els homes i les dones que entenen que llengua i pàtria no es barregen. Són ells tan purs, i elles tan pures.

8 Joan Coromines: l'insurrecte cultural, a cop de lletra

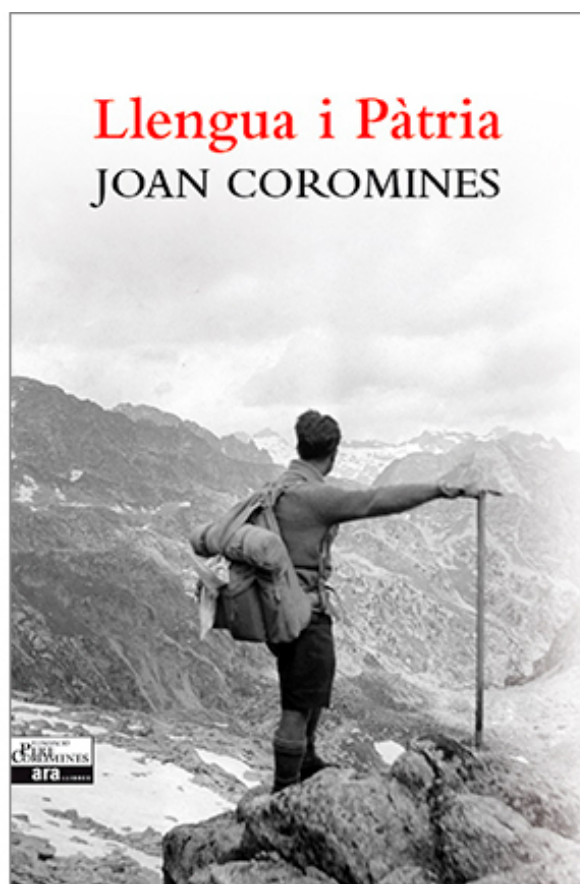
Bel Zaballa @BelZaballa

VilaWeb, 22/11/2017

<https://www.vilaweb.cat/noticies/joan-coromines-linsurrecte-cultural-a-cop-de-lletra/>

Joan Coromines, que va dedicar tota la vida a l'estudi de la llengua, és considerat el gran lingüista de Pompeu Fabra ençà i un dels principals especialistes en lingüística romànica. Bona part de la feina, la va fer des de l'exili, on va estar més de vint anys. Va tornar a casa, definitivament, el 1967, i des d'aleshores i fins a la mort –de la qual aquest 2017 ha fet vint anys– va dedicar-se plenament a les grans obres lexicogràfiques que havien constituït la raó de ser de la seva vida, el *Diccionari etimològic de la llengua catalana* i l'*Onomasticon Cataloniae*.

El llibre [Llengua i pàtria](#), editat recentment per Ara Llibres, recull tot de texts, articles i cartes que permeten d'aproximar-se a la figura tant humana com

intel·lectual d'aquest homenot, ferm defensor, i combatiu, de la llengua i la cultura catalanes. “El pilar de la llengua catalana i de la pàtria comuna”, diu al pròleg Antoni Vives.

De les cartes als pares des de Montpeller, on van enviar-lo després del complot del Garraf –l'intent fallit de fer volar el tren on viatjava el rei Alfons XIII, en el qual hi havia implicats companys seus–, a la carta al ministre de Cultura espanyol Jorge Semprún, el 1989, en què acceptava l'import del Premio Nacional de las Letras que li havien atorgat no sense deixar passar l'ocasió per a recordar-li que la satisfacció d'aquella distinció anava acompanyada “d'una profunda recança”:

L'única nació, i l'única llengua meves, a les quals reto incondicional homenatge, són la nació i la llengua catalanes. I veig amb tristesa que l'estat i el govern que m'ho atorguen, encara neguen o regategen els drets que són deguts a totes dues.

Justament, arran del rebombori pel fet de no haver acceptat el premi, tot i que sí els diners, Coromines va demanar a Joan Francesc Mira una entrevista per al setmanari *El Temps*. Ho recordava Mira en un article del 2014, que ara ha recuperat **InfoMigjorn** en el [número especial](#) del novembre, juntament amb la fecunda conversa “Un dia amb Joan Coromines” del 1990.

Lletra a casa

I, a *Llengua i pàtria*, durant un grapat de pàgines, una selecció de l'epistolari que ens endinsa en la vida i tasca de Joan Coromines, els debats lingüístics d'aquells anys, i la seva estima per la llengua, que va ser l'estima pel país. Amb cartes des de l'exili, principalment des de Chicago, on va enllestir el *Diccionario crítico etimológico de la lengua castellana*. Cartes plenes d'enyorança en què va deixar constància de la intenció ferma que tenia de tornar a Catalunya tan aviat com fos possible, i en què manifestava la voluntat que va tenir sempre que ningú no “reeixís a ensorrar un tascó entre els emigrats i l'interior, entre els exiliats que resten i els que tornen”. Cartes amb Ramón Menéndez Pidal, a qui anunciava el 1936 l'empresa de l'*Onomasticon Cataloniae*, la seva primera gran obra i la darrera que va cloure.

Cartes amb Pompeu Fabra, amb qui bescanviava parers sobre la revisió de la nova edició del *Diccionari general de la llengua catalana* plenes de suggeriments. Per exemple, i és només una entrada:

Amoïnar és un antic mot castellà, d'origen no àrab, probablement creació expressiva (cf. portuguès *mofino*); jo ja no ho retocaria. També el cas

d'*ahuc* per a mi té molt poca importància; no veuria inconvenient a modificar-lo perquè és mot molt poc conegut, i la modificació no toparia amb resistència i eliminaria una petita inconseqüència, però no és que faci falta. No modificaria *heus*, ja arreladíssima, encara que la *h* manqui de justificació històrica. Però en aquesta qüestió de la *h*, em sento molt indiferent, com en el de la *ç* (*c*) o en la de les sonores finals, i en totes les que no afecten cap parlar viu.

Lletres amb Francesc de Borja Moll, Manuel Sanchis Guarner, Francesc Cambó, Josep Carner, Carles Riba, Lluís Nicolau d'Olwer, Josep Maria Batista i Roca, Joan Fuster, Joan Sales... Cartes que ens permeten de presenciar la disputa que hi havia aleshores sobre quina havia de ser l'aportació dels dialectes a la llengua literària, és a dir, quin havia de ser el model de la llengua estàndard. I els arguments que oferia a Joan Sales sobre les propostes de reformes ortogràfiques, que si fos per ell, hauria suprimit els geminades i ces trencades, però avisava del perill que representava obrir aquesta porta. Alhora, també l'alertava del perill de prendre decisions gramaticals al marge de l'autoritat del IEC. Coromines feia el paper de mediador, sense estar plenament d'acord amb les posicions més conservadores sobre el model de llengua ni tampoc amb les més liberals.

...S'ha de témer que a poc a poc tornarem a la trista situació de fa cent anys: un grup partidari a ultrança del "català que ara es parla" i un grup purista intransigent, per dir-ho així neofloralista, tots dos desfent la llengua literària comuna, aquell català normal que va costar tant de reconstruir, i fent cada vegada menys cas dels consells de moderació que els de l'Institut donaven predicant en el desert.

Manifestos, discursos i articles, alguns d'inèdits

Les cartes són l'apartat més voluminós del llibre, però no és pas l'únic. *Llengua i pàtria* recull textos diversos, com ara el manifest "Desviacions en els conceptes de llengua i Pàtria", publicat el 1934 per un conjunt de prohoms de la cultura catalana, entre els quals Coromines, que es manifestaven en defensa de la unitat de la llengua de Catalunya, el País Valencià, les Illes, el Rosselló i la Franja, i alhora, defugien que el català es diluís perversament en els límits de la llengua occitana. Si el país era el territori on es parlava català, el català marcava els límits del país, i calia tenir-los ben delimitats:

Insistim sobre la transcendència que tenen, en els moments actuals, els confusionismes i les vacil·lacions en el concepte de Pàtria. [...] Recordem com les vacil·lacions ortogràfiques i gramaticals van retardar, durant el

segle passat, la concreció de la nostra llengua literària i han dificultat notòriament la seva expansió actual. Cal evitar, doncs, que unes vacil·lacions semblants en el concepte de Pàtria vinguessin ara a pertorbar i retardar en el nostre poble la consolidació d'una plena consciència nacional.

El llibre també recull discursos de Joan Coromines, com el que va pronunciar en la clausura del congrés internacional de lingüística romànica de Barcelona, en representació de la Universitat de Chicago. Era el 1953 i Coromines va aprofitar l'ocasió, com feia sempre, per a denunciar, davant l'auditori internacional, que el català era una llengua prohibida a l'ensenyament. També trobem, entre més, la ponència que va oferir el 1984 a la Universitat de València, titulada "La unitat de la llengua com a fet científic", i que acabava així: "La nostra llengua és una. El valencià és el català dels valencians: els fets i la voluntat són comuns. No deixem que els arbres ens tapin el bosc. I no esperem que el Diable ens dugui enlaire, cap al Paradís."

I articles diversos, entre els quals, el "Qüestionari Proust" publicat a *Destino* el 1964; i algun d'inèdit, com "La persecució de l'Institut d'Estudis Catalans", traduït al català de l'original en anglès, en què denunciava la situació del català i la repressió de què era objecte el IEC per part de les autoritats franquistes. I una altra traducció, en aquest cas, la de l'informe "El pla d'immigració de Franco contra Catalunya: un cas flagrant d'intent de lingüicidi i genocidi cultural", en què el 1965 aportava dades per a denunciar el procés d'aniquilació de la cultura i la llengua catalana.

En definitiva, tota una vida dedicada a la llengua, que va ser la manera de Joan Coromines de servir la seva pàtria.

El català continua essent la meva principal preocupació filològica, a desgrat de l'obligació de treballar en filologia castellana, que m'imposa la necessitat de guanyar-me la vida en aquesta Universitat. En aquesta terra vaig rebre al començament força afalacs materials i de vanitat; ara mateix, en plena persecució xenòfoba, i quan ja no es fan il·lusions sobre la meva decidida voluntat d'anar-me'n, fan una excepció a favor meu conservant-me el lloc que ocupo. Però mai, ni en els moments més foscos de la guerra, ni ara quan el realisme polític anglès ja s'ha exhibit en tota la seva impudícia, no ha planat ni una ombra de dubte sobre la meva decisió de tornar a Catalunya de seguida i per sempre (juliol de 1944).

9 El catanyol es cura

Pau Vidal @pauetvidal

El catanyol es cura. Interferències castellà-català (Barcelona: Barcanova, 2012), pàg. 80-81

Distància des de la superfície del mar fins al fons

EXEMPLE D'ÚS: «En una negociació **d'aquest calat** s'ha de ser molt prudent.»

ÚS CORRECTE: «En una negociació **de tanta importància** s'ha de ser molt prudent.»

EXPLICACIÓ: O **de tanta transcendència**. Tot i que *calat* és mot correcte, l'expressió *d'aquest calat* (o *de tant calat*) era desconeguda abans de l'aparició dels traductors automàtics.

Final o finalitat?

EXEMPLE D'ÚS: «Farem una tanda d'exercicis i, **per finalitzar**, un partidet de cinc contra cinc.»

ÚS CORRECTE: «...una tanda d'exercici i, **per acabar**, un partidet...»

EXPLICACIÓ: Com diria l'acudit, *acabar*, tan clar com es veu que vol dir 'acabar', per què en diuen *finalitzar*? En un camp semàntic amb tants matisos (terminar, cloure, finir, ultimar, enllestir, completar, perfer, consumir), és preferible reservar cada sinònim per al seu ús específic. Que en el cas de *finalitzar*, per cert, no s'acaba de saber ben bé quin és.

I ultimitat?

EXEMPLE D'ÚS: «Aquests dies **ultimen** els darrers detalls.»

ÚS CORRECTE: «Aquests dies **enllesteixen** els darrers detalls.»

EXPLICACIÓ: El tradicional *enllestir* ha estat substituït per *ultimar* (tanmateix normatiu) per la senzilla raó que el castellà diu *ultimar*. Però *enllestir* continua essent més útil perquè permet dir «Ho tenim enllestit, això, ja?» o «Quan ho penses enllestir?»

Un mecànic diligent

EXEMPLE D'ÚS: «La moto? **En quant** la tingui llesta t'avisó.»

ÚS CORRECTE: «**Tan aviat com** la tingui (tindrà) llesta...»

EXPLICACIÓ: Per als sibarites, «**tan bon punt** la tingui llesta» (en versió moderna, «**bon punt** la tingui llesta...»).

10 Treballs de Sociolingüística Catalana

Sumari del núm. 27: La transmissió lingüística intergeneracional

<http://revistes.iec.cat/index.php/TSC/issue/view/9433/showToc>

Llindar. Emili Boix-Fuster

SECCIÓ MONOGRÀFICA. LA TRANSMISSIÓ LINGÜÍSTICA INTERGENERACIONAL

Usos i ideologies lingüístics en famílies mixtes francocatalanes del Principat.

Francesc Bernat i Baltrons

Estudi de la substitució o del manteniment del català al Matarranya. Anna

Currubí Capdevila

La transmissió de la llengua d'herència a les famílies de l'Escola Complementària de la Llengua Japonesa de Barcelona (2004-2014). Makiko Fukuda

La transmissió lingüística intergeneracional inversa : quan fills i filles ensenyen llengua als progenitors. Júlia Llompart Esbert

Transmissió intergeneracional del català i característiques sociodemogràfiques dels progenitors. Raquel Casesnoves-Ferrer, Josep À. Mas

La transmissió intergeneracional del gallec. Comparació amb el català. Xaquín Loredó Gutiérrez, Henrique Monteagudo Romero

«Mé mon pare feia un dret de nos parlar francès». Testimoniatges de l'abandó del català a la Catalunya del Nord. Brauli Montoya Abat

La transmissió intergeneracional des de la socialització lingüística: el cas basc. Paula Kasares

Dones i transmissió lingüística en llars d'origen immigrant . Impactes, reptes i oportunitats. Paquita Sanvicén-Torné

La transmissió lingüística intergeneracional en espais majoritàriament catalanòfons: el cas d'estudiants al·loglots al Berguedà i les Terres de l'Ebre. Pere Comellas, M. Carme Junyent, Montserrat Cortès-Colomé, Mònica Barrieras, Alcía Fuentes-Calle

La transmissió intergeneracional del català en parelles mixtes a l'illa de Formentera. Rosa Ollé Planas

SECCIÓ MISCEL·LÀNIA

La diglòssia és morta. Visca la diglòssia? Sobre la ideologia lingüística del nacionalisme basc conservador. Daniel Escribano

La llengua i el sentiment de pertinença dels habitants de Catalunya a principis del segle XXI. Maria Candela Ribera Ruiz

La imposició lingüística a l'ensenyament mitjançant la delació de companys.
Antoni-Ignasi Alomar Canyelles

Educació multilingüe per a l'era global: el valor de les llengües en una escola internacional. Andrea Sunyol

El vocabulari que marca el procés de reforma i aprovació del text de l'Estatut d'autonomia de Catalunya (2006). Albert Morales Moreno

El suport a la independència de Catalunya segons la llengua d'identificació i altres variables (2011-2015). Albert Fabà Prats, Joaquim Torres-Pla

Variabilitat en els patrons d'identificació nacional en funció de la llengua: el cas del Principat d'Andorra. Alexandra Monné i Bellmunt

NOTES

Entrevista a Henri Boyer. Emili Boix-Fuster

RESSENYES

El llarg procés. Cultura i política a la Catalunya contemporània (1937-2014), de Jordi Amat. Emili Boix-Fuster

Urban diversities and language policies in medium-sized linguistic communities, d'Emili Boix-Fuster (ed.). Nicola Vaiarello

Estudios de vitalidad lingüística en El Gran Nayar, de Saúl Santos García (ed.). Pere Comellas Casanova

La catalanofonia, de Miquel Àngel Pradilla (ed.). Julià Hidalgo Plans

La Unió Europea, un mosaic lingüístic, de Jaume Corbera Pou. Miquel Strubell

MEMÒRIA

Memòria d'activitats del 2016

11 Enllaços

- ▶ Moisés Pérez, [Intersindical rebutja el model plurilingüe del Botànic](#) (*El Temps*, 02/12/2017)
- ▶ Teresa Ciges, [Des del bressol, en valencià](#) (*Saó*, 30/10/2017)
- ▶ Joan-Lluís Lluís, [Si Catalunya fos el Maharashtra](#) (*Presència*, 01/10/2017)
- ▶ Mar Reus, [El valencià a la Marina Alta](#) (*Saó*, 11/10/2017)
- ▶ Virtudes Pérez, [El llenguatge és innat](#) (*El Punt Avui*, 30/10/2017)
- ▶ Marçal Girbau, [Què dintre 'fags' TV3?](#) (*El Temps*, 17/11/2017)
- ▶ [Dos premis internacionals a la preservació de la diversitat lingüística](#) (*VilaWeb*, 19/11/2017)
- ▶ [Butlletí número 23 sobre dites i refranys catalans \(www.dites.cat\) – Gener 2018 · Subscriuiu-vos-hi](#)
- ▶ [2018: Any Pompeu Fabra](#) (*Núvol*, 23/11/2017)